

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. De miraculis, q[uæ] Christus fecit circa cœlestia corpora.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

Hom. 29. in Mar. circa med. 102.

Mar. 9. sup verbum in arg. cit. 9.

Cap. 4. non multum re mot. a su.

Li. r. a tex. 20. usque ad 31. tom. 2.

liter se habeat Deus ad illam virtutem illumque resuscitantes nesciremus, & sub dubio hoc reliquētes mirarentur: uel ex deprauato appetitu demonum affectione superbia, & inuidia: quamuis enim tentaretur & scruaretur diabolus ob proprium amorem, an esset Deus, quā tamen quod miser uellent, hoc facile credunt, incredibile reddebatur diabolus, quod humana natura supra angelicam etiam beatam eleuaretur, ita ut unus homo esset uere Deus, preferunt quia nulla naturali, tam humana quam angelica ratione hoc possibile apparebat, unde tanquam quodam inopinabile, a sui adhesionē intellectus hoc auerterat. uel quia Seraphimi habent alas ad uelandum, ut dicitur Isa. 6. diuina prouidentia uelatum sic remansit unio nis mysterium, ut non certiores de eo redderentur demones, donec consummatum esset mysterium redemptionis humane, ne semper impediretur aut differeretur. Et si omnes tres dicte rationes simul iuncta fuerint, manifestius apparebit ratio dubitandi in demonibus.

¶ Super quatio. qua dicitur quod miracula per Christum facta fuerint circa caelestia corpora.

Titulus clarus propter obliuionem solis tempore passionis. In corpore unica conclusio. Conueniens fuit ut Christus miracula faceret etiam circa corpora caelestia. Probatur: Miracula Christi debebant essentialia, ut sufficienter ostenderent eum esse Deum, & nonia euidenter per miracula circa corpora inferiora, sicut circa caelestia hoc monstratur: ergo conueniens fuit, & cetera. Secunda pars assumpti manifestatur ex differentia inter causas actiuas in corpo-

permisit demones, quos eiciebat hominibus aliquod nocuum etum inferre, uel in corpore uel in rebus propter animae humanae salutem, ad hominum scilicet instructionem: unde Chrysostomus. dicit super Mattheam, quod Christus permisit demonibus in porcos ire, non quasi a demonibus per suasus, sed primo quidem, ut instruat magnitudinem nocuimenti demonum, qui hominibus insidiantur: secundo, ut omnes discerent, quoniam nec aduersus porcos auerent aliquid facere, nisi ipse consenserit: tertio, ut ostenderet quod grauiora in illos homines operati essent, quam in illos porcos, nisi essent diuina prouidentia adiuti. Et propter easdem etiam causas permisit eum, qui a demonibus liberabatur, ad horā grauius affligi, a qua tamen afflictione eum continuo liberauit: Per hoc etiam ostenditur (ut Beda dicit) quod saepe dum conuerti ad Deum post peccata conamur, maioribus nouisq; antiqui hostis pulsamur insidiis: quod facit, uel ut odium uirtutis incutiat, uel expulsiōnis suae uindicta iniuriam. Factus est etiam homo sanatus uelut mortuus (ut Hieronymus dicit) quia sanatis dicitur mortuus esse, & uirtus uestra abscondita est cum Christo in Deo.

ARTICVLVS III. DE MIRACULIS PER CHRISTUM FACTIS CIRCA CAELESTIA CORPORA.

¶ Vtrum conuenienter facta fuerint miracula per Christum circa caelestia corpora.

AD SECUNDVM sic procedit. Videtur, quod inconuenienter fuerint a Christo facta miracula circa caelestia corpora: ut enim Dio. dicit 4. cap. de Diu. no. diuine prouidentiae non est natura corrumpere, sed saluare. Corpora autem caelestia secundum suam naturam sunt incorruptibilia & inalterabilia, ut probatur in primo de caelo. ergo non fuit conueniens, ut per Christum fieret aliqua immutatio circa ordinem caelestium corporum. **¶ 2. Præter.** Secundum motum caelestium corporum, temporū cursus designantur, secundum illud Gen. 1. Fiant luminaria in firmamento caeli, & sint in signa, & tempora, & dies, & annos. Sic ergo mutato cursu caelestium corporum, mutatur temporū distinctio & ordo: sed non legitur hoc esse perceptum ab Astrologis, qui contemplantur sidera, & computant menses, ut dicitur Isa. 47. ergo uidetur quod per Christum

non fuerit aliqua mutatio facta circa cursum caelestium corporum. **¶ 3. Præter.** Magis competebat Christo facere miracula uiuens & docens, quam moriens: tum quia, ut dicitur secundum ad Cor. ult. Crucifixus est ex infirmitate, sed uiuit ex uirtute Dei, secundum quam miracula faciebat: tum etiam quia eius miracula confirmatiua erant doctrinae ipsius; sed in uita sua non legitur, Christum aliquod miraculum circa caelestia corpora fecisse, quinimo pharisaeis petentibus ab eo signum de caelo, eis dare renuit, ut habet Mat. 12. & 16. ergo uidetur, quod nec in morte circa caelestia corpora aliquod miraculum facere debuerit.

SED CONTRA est, quod dicitur Luc. 23. tenebrae factae sunt in uniuersa terra usque ad horam nonam, & obscuratus est sol. **¶ R**ESPONDENS. Dicendum, quod sicut supra dictum est, miracula Christi talia esse debebant, ut sufficienter eum esse Deum ostenderent. Hoc autem non ita euidenter ostenditur per transmutationes corporum inferiorum, quae etiam ab aliis causis moueri possunt; sicut per transmutationem cursus caelestium corporum, quae a solo Deo sunt immobiliter ordinata, & hoc est quod Dion. dicit in Epistola ad Poly carp. Cognoscere oportet non aliter aliquando posse aliquid pertinere caelestis ordinationis & motus, nisi causam haberet ad hoc mouentem, quae facit omnia, & mutat secundum suum sermonem. Et ideo conueniens fuit, ut Christus miracula faceret etiam circa caelestia corpora.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod sicut inferioribus corporibus naturale est moueri a caelestibus corporibus (quae sunt superiora secundum naturam ordinem) ita etiam naturale est cuiuslibet creature, ut transmutetur a Deo secundum eius uoluntatem; unde August. dicit in 10. sermone contra Faustum, & habetur in gloss. Roman. 11. super illud: contra naturam insertus es, & c. Deus creator, & conditor omnium naturarum nihil contra naturam facit, quia id est cuique rei natura, quod facit, & ita non corrumpitur natura caelestium corporum, cum eorum cursus immutatur a Deo: corrumpetur autem, si ab aliqua alia causa immutaretur.

AD SECUNDVM dicendum, quod per miraculum a Christo factum, non est peruersus ordo temporū. Nam secundum quosdam illa tenebrae uel solis obscuratio, quae in passione Christi accidit, fuit propter hoc, quod sol suos radios retraxit, nulla immutatione facta circa motum caelestium corporum, secundum quem tempora metulantur.

ra inferiora, & actiuas in caelestia, & auctoritate Dion. ¶ In responsione ad primum intellige uerba Auctoris cum grano salis, & sic quod sicut corpora elementaria habent plures motus naturales, ita quod unus motus est eis naturalis secundum propriam naturam particularem, & alius est eis naturalis, secundum quod mouentur in superiori, quasi secundum naturam uniuersalem (ut patet de igne qui ultra naturalem motum, quo fertur sursum, mouetur etiam naturaliter motu circulari, sequens caelum, & similiter ferrum ultra naturalem motum, quo fertur deorsum, naturaliter mouetur ad adamantem, quasi superiorem sequens naturam, ita corpora caelestia ultra naturalem inclinationem ad suos cursus naturaliter, hoc est secundum potentiam obedientialem ad uniuersalem fontem totius naturae, possunt immutari in illud, quod Auctor nature facit: utrobique enim est proportio interioris particularis naturae ad superiorem uniuersalem naturam, quamuis diuersimode, quia ibi cursus ordoque naturae indius seruatur; hic autem, quia ad naturam naturam ascenditur, noua adiciuntur quae a theologo diuersis speciebus, & miraculosa & naturalia appellentur: pro quantum auctori naturae obedient, naturalia uocantur, pro quanto supra naturae cursu potestatemque sunt, in miraculorum ordine sunt.

In c. 57. sup. Simil ab ho- ras. tenebre facte sunt. 709.

rantur. unde Hieronym. * dicit super Math. Vide-
tur luminare manus retraxisse radios suos, ne aut pen-
dentem uideret Dominum, aut impij blasphemian-
tes sua luce fruerentur. Talis autem retractio nō est
sic intelligenda, quasi sol in sua potestate habeat ra-
dios emittere uel retrahere: non enim ex electione,
sed ex natura radios emittit, ut dicit Dionys. 7. cap.
de Diuina. nō. sed sol dicitur retraxisse radios, inquan-
tum diuina uirtute factum est, ut solis radij ad terrā
nō peruenirent. Origenes * autem dicit, hoc acci-
disse per interpositionem nubium: unde super Mat.
dicit: conueniens est intelligere quasdam tenebro-
sissimas nubes multas & magnas concurrisse super
Hierusalem & terram Iudæa, & ideo factæ sunt tene-
bre profundæ a sexta hora usque ad nonā. Arbitror
enim sicut cetera signa quæ facta sunt in passione, s.
q̄ uelum est scissum, q̄ terra tremuit, &c. in Hierusa-
lem tantum modo facta sunt, ita & hoc. Aut si latius
noluerit quis extendere ad terram Iudæam, propter
hoc q̄ dicitur: tenebræ factæ sunt in uniuersa terra,
quod intelligitur de terra Iudæa, sicut in 4. li. Reg. di-
xit Abdiā ad Eliā, Viuit Dominus Deus tuus, quia
non est gens aut regnum, ubi non miserit Dominus
meus querere te, ostendens quod eum quaesierat in
gentibus quæ sunt circa Iudæam: sed circa hoc ma-
gis credendum est Dion. qui oculata fide infixit hoc
accidisse per interpositionem Lunæ inter nos & So-
lem: dicit enim in Epistola ad Polycarpum, * in opi-
nabiliter soli lunam incidentem uidebamus, in Aeg-
ypto scilicet existentes, ut ibidem dicitur: & desi-
gnat ibi quatuor miracula.

Quorum primum est, quod naturalis eclipsis So-
lis, per interpositionem Lunæ, numquam accidit ni-
si tempore coniunctionis solis & lune, tunc autem
erat luna in oppositione ad solē, quintadecima exi-
stens, quia erat Pascha Iudæorum: unde dicit, Non
enim erat coniunctionis tempus. Secundum mira-
culum est, q̄ cum circa horam sextam luna uisā fuisset
simul cū solē in medio cæli, in uesperis apparuit
suo loco, id est in Oriente opposita soli: unde dicit, 7.
Rursus ipsam uidimus, scilicet lunam, a nona hora
(in qua. recessit a sole cessantibus tenebris) usque ad
uesperam supernaturaliter restitutam ad diametrum
solis, ut diametraliter est soli opposita: & sic patet q̄
non est turbatus confusus temporum cursus, quia
diuina uirtute factum est, & quod ad solem superna
ruraliter accederet præter tempus debitum, & q̄ a so-
le recedens in locum proprium restitueretur tempo-
re debito. Tertium miraculū est, quod naturalis eclip-
sis semper incipit ab occidentali parte solis, & per-
uenit usque ad orientalem, & hoc ideo quia luna se-
cundum proprium motum, quo mouetur ab occi-
dente in orientem, est uelocior sole in suo proprio
motu, & ideo luna ab occidente ueniēs attingit so-
lem, & pertransit ipsum, ad orientem tendens. sed tūc
luna iam pertransuerat solem, & distabat ab eo qua-
si per mediætatē circuli, in oppositione existēs, un-
de oportuit quod reuenteretur ad orientem uersus
solē, & attingeret ipsum primo ex parte orientali, pro-
cedens uersus occidentem. Et hoc est quod dicit, E-
clipsim etiam ipsam ex oriente uidimus inchoatam,
& usque ad solarem terminum ueniētē (quia totū
solum eclipsauit) postea regredientem. Quartū mira-
culum fuit, quod in naturali eclipsi ex eadē parte in-
cipit sol prius reapere, ex qua parte incepit prius
obscurari, quia. l. luna se soli subijciens, naturali suo
motu solem pertransit uersus orientem, & ita par-
tem occidentalem solis quam primō occupat, primō
etiam derelinquit: sed tunc luna articuloſe ab oriente

uersus occidentem rediens, non pertransiuit solē, ut
esset eo orienterior: sed postquam peruenit ad termi-
num solis, reuertā est uersus orientem, & ita partem
solis, quam ultimo occupauit, primo etiam dereli-
quit, & sic ex parte orientali inchoata fuit eclipsis;
sed in parte occidentali prius incepit claritas appare-
re, & hoc est quod dicit, & rursus uidimus non ex
eodem id est nō ex eadem parte solis & defectum &
purgationem, sed e conuerso secundum diametrum
factam. Quintum miraculum addit Chryſ. * super
Marth. dicens, quod tribus horis tunc tenebræ per-
manferant, cum eclipsis solis in momento pertran-
seat. non. n. habet moram, ut sciunt illi qui conside-
rauerunt: unde datur intelligi, quod luna quieuerit
sub sole, nisi forte uelimus dicere, quod tempus te-
nebrarum computatur ab instanti, quo sol incepit
obscurari, usque ad instans in quo totaliter fuit re-
purgatus: sed sicut Origenes * dicit super Mat. aduer-
sus hoc filii seculi huius dicunt, quomodo hoc fa-
ctum tam mirabile nemo græcorum aut barbaro-
rum scripsit. Et dicit, quod quidam nomine Phle-
gon in Chronicis suis scripsit hoc in principatu Ti-
berij Cæsaris factum: sed non signauit quod fuerit
in luna plena. Potuit ergo hoc contingere, quia Astro-
logi ubique terrarum tunc temporis existentes, non
solicitabantur de obseruanda eclipsi, quia tempus
non erat, sed illam obscuritatem ex aliqua passione
aeris accidere putauerunt: sed in Aegypto, ubi raro
nubes apparent propter aeris serenitatem permotus
est Dio. & socii eius, ut prædicta circa illam obscuri-
tatem obseruarent.

AD TERTIUM dicendum, q̄ tunc præcipue oportebat
in Christo diuinitatem per miracula ostende-
re, quando in eo maxime apparebat infirmitas secun-
dum humanam naturam, & ideo in Christi natiuitate
stella noua in cælo apparuit: unde Maximus dicit
in sermone Natiuitatis, Si præsepe despicias, erige pa-
rumper oculos, & nouam in cælo stellam, profectam
tem mundo natiuitate Dominicam, contuere. In
passione autem adhuc maior infirmitas circa huma-
nitatem Christi apparuit: & ideo oportuit ut maio-
ra miracula ostenderentur circa principalia mundi
luminaria, & sicut Chryſ. * dicit super Marth. hoc est
signum quod petentibus promittebat dare, dicens,
Generatio praua & adultera signum querit & signū
nōn dabitur ei, nisi signum Ionæ propheta: crucem
significans & resurrectionem: etenim multo mira-
bilis est in eo, qui crucifixus erat, hoc fieri, quam
ambulante eo super terram.

ARTICVLVS III.

Utrum conuenienter Christus circa ho-
mines miracula fecerit.

AD TERTIUM sic proceditur.
A Videtur, quod inconuenienter Christus circa homines mira-
cula fecerit. In homine enim po-
rior est anima quā corpus: sed cir-
ca corpora multa miracula Chri-
stus fecit, circa animas uero nulla
miracula legitur fecisse, nam neq;
aliquos incredulos ad fidem uir-
tuose cōuertit, sed ad moriēdo &
exteriora miracula ostendēdo, ne
que etiam aliquos fatuos sapien-
tes legitur fecisse. ergo uidetur q̄
nōn conuenienter sit circa homi-
nes miracula operatus.

Tertius S. Thomas

Super Questionis
quadragesima qua-
te. articuli. tertij.

T In corpore
vna conclusio.
Conuenienter Chri-
stus circa homines
miracula fecit. Proba-
tur, ea que sunt ad fi-
nē, debent consonare
sibi, sed aduentus,
miracula doctrinaq;
Christi sunt ad salu-
tem humanam, ut
finem ergo deduerit
ei consonare, ergo que
dā saluifera circa ho-
mines conueniunt
miracula ad finē uni-
uersalis salutis: Mi-
nor præter, Ioan. 3. &
omnia clara sunt.

T 2 T hic,

Hom. 39. in
Marth. non
maleum 15-
ge a princ.
tom. 2.

Hom. 35. in
Mat. fo. 4. &
5. in fine 31a
te. inno. ho.
to. 3.

Hom. 39. in
Marth. circa
prius. to. 2.